

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av arbetet med att främja
ett positivt skolklimat vid Spängerskolan LMH
i Kristianstad kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Spängerskolan LMH. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska arbetet med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel där hela skolan involveras i arbetet, med fokus på årskurserna 7–9. Detta omfattar hur lärare och annan skolpersonal arbetar med att främja ett positivt skolklimat, och hur rektorn arbetar strategiskt för att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Spängerskolan LMH i följande utsträckning:

Lärares och annan skolpersonals arbete med att främja ett positivt skolklimat

Lärare och annan skolpersonal arbetar i flera delar med att främja ett positivt skolklimat.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Lärare och annan skolpersonal behöver arbeta medvetet för att stärka ett positivt skolklimat, och involvera eleverna i arbetet.

Rektorns strategiska arbete för att främja ett positivt skolklimat

Rektorn arbetar i flera delar för att främja ett positivt skolklimat.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver ta ett aktivt ansvar för att skolan utvecklar gemensamma förhållningssätt, som all skolpersonal tillämpar och förhåller sig till.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2026-09-18 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:10 880) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Lärares och annan skolpersonals arbete med att främja ett positivt skolklimat

Inom detta område granskas lärares och annan skolpersonals arbete med att eleverna ska trivas och vara trygga i skolmiljön, under hela skoldagen. Det innefattar hur lärare och annan personal arbetar relationsfrämjande och i sitt ledarskap agerar tydligt och samtidigt varmt, omtänksamt och stöttande. Området inkluderar även hur personalen arbetar för att eleverna ska involveras så att de ges möjlighet att utveckla sin förståelse för vad ett positivt skolklimat innebär. Härtill granskas om det sker ett arbete, med gemensamma arbetssätt och aktiviteter, som utvecklar skolklimatet.

Skolinspektionen bedömer följande: Lärare och annan skolpersonal arbetar i flera delar med att främja ett positivt skolklimat. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektor, lärare och annan personal, elever, observationer av skolmiljön samt inkommen dokumentation.

Ledarskap och relationsarbete

Tydlighet i ledarskap och relationsskapandet skiljer sig åt i personalen. Även om flera av personalen arbetar för att skapa goda relationer till eleverna gör inte alla det, vilket gör det otydligt för eleverna. Eleverna upplever att personalen agerar olika och inte alltid rättvist, vilket är en konsekvens av att gemensamma förhållningsätt inte är etablerade eller förankrade. De flesta eleverna vet vilka regler som gäller och följer dem men det finns en del elever som inte gör det. Det finns grupper av elever

som väljer att dra sig undan andra elever. Eleverna som inte följer skolans regler är fysiska mot varandra, slänger saker och använder kränkande ord. Eleverna upplever att lärare reagerar med att säga till elever att sluta med olämpliga saker men att lärare sällan samtalar med elever och förklarar varför de ska sluta. Det finns även lärare som inte ingriper så länge elever skrattar, även om de är fysiska mot varandra eller är högljudda. Eleverna tror det beror på att lärarna inte orkar försöka för att eleverna inte lyssnar och hittar på nya saker hela tiden. Lärarna hälsar på eleverna och småpratar med dem. Några visar intresse för dem genom att fråga om deras intressen medan andra pratar om undervisningen. Eleverna vet att de ska säga till en vuxen om de ser att någonting dåligt händer. Trots att eleverna uppger att det finns någon lärare på skolan att vända sig till är det i första hand vårdnadshavare de vänder sig till.

Det finns en del strategier och arbetssätt för att göra eleverna involverade i arbetet med att skapa ett positivt skolklimat. Eleverna involveras dock sällan i diskussioner eller resonemang om hur klimatet bör vara på skolan och vilka regler som bör finnas. Eleverna upplever att lärarna förväntar sig att eleverna ska kunna vara snälla mot varandra i och med att de nått en viss ålder. Att det på skolan förekommer kränkande ord och att elever är fysiska mot varandra beror på att vissa elever inte uppfattar dessa beteenden som allvarliga eller våldsamma. Enligt eleverna är det inte heller självklart att elever kan vara sig själva på skolan. Eleverna uppfattar att det finns en risk att bli utsatt för negativa kommentarer eller bli hånad för till exempel utseende eller normbrytande beteende. På skolan är det vanligt med rasism och intolerans för olikheter kring sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck när elever är i grupp. Det sker en del insatser för att stärka elevernas empati och respekt för andra eller insatser som syftar till att skapa förståelse för elevers olikheter och olika behov. Lärarna lyfter likabehandlingsplanen och pratar om innehållet på mentorstiden när något händer. Samtalen på mentorstider kan ibland kombineras med en värdegrundsövning med hela klassen. Likaså tillhandahåller skolan via kommunen ett projekt där temat ofta är kring acceptans och genomförs genom kulturella aktiviteter så som dans, författarbesök och film. Åk 9 fick titta på en film med skildringar av unga i utsatta områden. Filmen bearbetades i ämnet svenska. De läser även litteratur på temat om olikheter inom ämnena svenska och engelska. De har haft samtal om HBTQ i biologi. Personal från socialtjänsten kommer också till skolan en gång i veckan och genomför ett våldsförebyggande arbete om berör värdegrundsfrågor och kuratorn på skolan pratar på initiativ av kommunen om psykisk ohälsa tillsammans med elever och kommer framöver att tillsammans med fältarbetare göra insatser kring språkbruk. Annat arbete kring värdegrund och förhållningssätt sker främst genom enstaka insatser under läsåret, exempelvis schemalagda diskussioner i

början och slutet av läsåret, ofta kopplade till presentation av enkätresultat, men det saknas ett kontinuerligt och pågående arbete där eleverna får möjlighet att skapa förståelse och resonera om klimatet på skolan. Elever och vårdnadshavare skriver årligen under ett reviderat förväntansdokument och ordningsreglerna går igenom. Vid behov kan mentorstiden användas för att ta upp regler och konsekvenser.

Det sker en del aktiviteter för att förankra ett gemensamt förhållningsätt bland elever, i syfte att skapa ett positivt skolklimat på skolenivå. Elevrådet planerar temadagar, bland annat vid jul och OS-dagar där alla elever i F-9 deltar. Temadagarna är till för ökad samhörighet och för att stärka relationer mellan elever i olika klasser och årskurser. På temadagen vid jul har eleverna i årskurs 9 visst ansvar för tänka extra på att de yngre eleverna ska känna sig inkluderade. Likaså anordnas sminkning i samband med Halloween, då äldre elever sminkar de yngre eleverna. På lunchrasterna kan kuratorn och specialpedagogen på eget initiativ ordna aktiviteter som exempelvis bingo, kubb och tipspromenad för alla på hela skolan. Dessa rastaktiviteter är riktade till elever på mellanstadiet men eleverna på högstadiet får vara med om de vill. Elever på högstadiet kan också delta i frivillig rörelse i idrottshallen två morgnar i veckan av idrottsläraren. Likaså anordnas skolorjoggen på skolan där elever kan umgås över årskurser men mest i klassen. Lärarna ser till att alla elever deltar i de olika aktiviteterna exempelvis genom att anpassa grupp sammansättningen. Hela högstadiet åker också och badar tillsammans innan skolavslutningen. Denna aktivitet är för alla klasser men mest för eleverna i årskurs 9 som då spelar brännboll mot lärarna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Lärare och annan skolpersonal behöver arbeta medvetet för att stärka ett positivt skolklimat, och involvera eleverna i arbetet.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att personalens ledarskap inte är konsekvent eller förutsägbart för eleverna, vilket påverkar möjligheterna att skapa och upprätthålla ett positivt skolklimat. Det finns få etablerade strategier och arbetssätt för att ge eleverna möjlighet att förstå och bidra till ett positivt skolklimat. Det saknas därmed delar av ett arbete som syftar till att skapa ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen rekommenderar därför personalen, under ledning av rektorn, att arbeta mer homogent för att skapa ett positivt skolklimat, och för att eleverna ska veta vad som gäller. Samtlig personal behöver fokusera på att skapa trivsel och trygghet för eleverna genom främjande insatser såsom att stärka gemenskap, bygga goda relationer och arbeta med värdegrund som bidrar till att elever känner sig sedda, hörda och inkluderade. Det är viktigt att eleverna får både kunskap om och möjlighet att ta ansvar för att bemöta varandra på ett respektfullt sätt. Därtill behöver eleverna ges reella möjligheter att engagera sig, utveckla sin förmåga och ta ansvar för skolans klimat. Det kan göras genom att stärka elevernas medverkan i skolans värdegrundsarbete.¹ Personalen i skolan behöver kombinera struktur med empati genom att vara tydliga, konsekventa och samtidigt vara lyhörda och stöttande. Lärare och skolpersonal behöver vidare utöva ett ledarskap som skapar förutsägbarhet genom en konsekvent tydlig och rättvis kommunikation om hur det sociala samspelet ska ske. De behöver bemöta elever med respekt och omtanke, upprätthålla ordning utan att vara auktoritära samt kommunicera höga förväntningar på ett motiverande sätt och på så sätt skapa förutsättningar för ett positivt skolklimat.

Rektors strategiska arbete för att främja ett positivt skolklimat

Inom detta område granskas hur rektorn arbetar för att det ska finnas ett gemensamt arbete på skolövergripande nivå för att främja ett positivt skolklimat. Detta inkluderar även hur rektorn arbetar och tar ansvar för att lärare och annan personal på skolan utvecklar och förhåller sig till de gemensamma förhållningssätten.

Området inbegriper även att lärare och annan personal ska få vägledning, stöd och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt så att de kan omsätta dessa och verka för att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn arbetar i flera delar för att främja ett positivt skolklimat. Nedan följer Skolinspektionens motivering

¹ Skapa trygghet för lärande – om skolans arbete mot mobbning, trakasserier och kränkande behandling (kapitel 3). Skolverket (2022)

till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektor, lärare och annan personal, samt inkommen dokumentation.

Gemensamt arbete på skolövergripande nivå

Rektorn har en samlad och långsiktig strategi för att främja ett positivt skolklimat i hela verksamheten. Rektorn arbetar aktivt och fokuserat med att tydliggöra värderingar och mål som ligger till grund för arbetet, genom ledord och fokusområden gällande trygghet och studiero. Ramarna för arbetet innebär bland annat att all personal ska erbjuda elever en miljö som präglas av trygghet och respekt, och arbeta för att varje elev har minst en förtroendefull relation till en vuxen på skolan. All personal ska arbeta med ordningsregler för att uppnå ordning och reda samt studiero. Vidare ska all personal bygga goda relationer samt ett förtroendefullt klimat på skolan. Klimatet ska präglas av ett salugent förhållningssätt, glädje, tolerans och respekt för medmänniskor. De gemensamma reglerna och förhållningsättet, som omfattar såväl praktiska rutiner som värderingar, har också delgivits elever och vårdnadshavare i form av förväntansdokument som de har fått skriva på. Det framgår att elever och all personal ska ha ett gemensamt ansvar för att skapa ett positivt arbetsklimat, att skolan ska stå för en positiv människosyn där alla är övertygade om alla människors lika värde. Personalen ska ha positiva förväntningar på sig själva och på sina elever. Rektorn har också initierat organisatoriska insatser för att bidra till trivsel och trygghet. Exempelvis har rektorn gett lärare och annan personal på högstadiet i uppdrag att agera matvakter, rastvakter, bussvakter och personal i cafeterian på högstadiet enligt ett rastvärdsschema baserat på kartläggning av platser som upplevs som otrygga. Det är uttalat att lärare och annan personal ska vara där som trygga vuxna och bemanna, så att elever sköter sig. Några lärare passar också självmant på att vara ute bland elever när det finns lite tid över innan en lektion eller innan planeringstid. De lärare som inte har tid avsatt för att vara rastvakter ansvarar för en morgonaktivitet en dag i veckan som främst riktar sig till eleverna på mellanstadiet men till vilken även eleverna på högstadiet är välkomna. I matsalen äter elever stadiespis. Vissa medarbetare har ett särskilt ansvar för att arbeta med elevernas trygghet och trivsel. Trygghetsteamet som består av personal från alla tre arbetslagen på de olika stadierna och som leds av kuratorn gör det exempelvis i samband med temadagar som Vänliga veckan och Alla hjärtans dag och kränkings- och diskrimineringsplanen. Rektorn har också strukturer för stadieövergångar som ger de elever som ska börja i årskurs 7 möjlighet att komma och titta på skolans lokaler, träffa mentorer och ha aktiviteter tillsammans med lärarna och skolpersonal i sina blivande klasser för att skapa en trygghet för eleverna. Rektorn följer upp arbetet och planerar till exempel att utöka mentorstiden för att personalen ska kunna arbeta mer systematiskt med värdegrundsfrågor och det främjande arbetet för att kunna skapa ett positivt skolklimat, och att utöka

vuxennärvaron. Rektorn leder elevrådet för hela skolan och har regelbundna möten med vårdnadshavare i forumet föräldraråd och tar elevers och vårdnadshavares synpunkter om trivsel och trygghet i. En gång i månaden har skolan också dialog med vårdnadshavare. De har diskuterat relationer mellan elever och personalen, förekomsten av rasistiska skämt och elevers språkbruk kopplat till positivt skolklimat.

Rektorn tar ett visst ansvar för att leda och driva arbetet med att utveckla gemensamma förhållningssätt men det saknas en tydlig gemensam struktur för arbetet. Det har enligt lärare och skolpersonal varit mer fokus på strukturer i undervisningen, på flexgruppen och skolans stödfunktioner. Visserligen finns flera möjligheter för lärare och skolpersonal att diskutera men dessa forum är inte organiserade med fokus på att skapa samsyn och stärka gemensamma förhållningssätt för ett positivt skolklimat. Lärarna har visserligen diskuterat enskilda elevers behov och hur de bemöter olika elevgrupper men det sker inte något övergripande arbete för att utveckla ett positivt skolklimat. Personalen säger att varje lärare har sin egen stil och reagerar på situationer på olika sätt men att de försöker hålla gemensam ram. När det exempelvis gäller bestämmelsen om att mobiltelefoner inte ska tas in på lektioner har det enligt lärarna varit svårt att hitta en gemensam hållning, för personalen har olika uppfattning om hur det ska vara och hur det fungerar vilket leder till att alla gör det de tycker fungerar bäst, det vill säga upp till enskilda lärare att avgöra vilket elever känner av. Rektorn följer på olika sätt upp hur regler och förhållningssättet efterlevs av personalen på skolan, bland annat genom regelbundna medarbetarsamtal, och genom temperaturmätningssenkäter om normer och värden. Rektorn har exempelvis kännedom om att skolans förhållningssätt inte efterlevs av all personal och att de behöver arbeta med ledarskap för likvärdighet i hur man bemöter varandra. Likaså vet rektorn att mentorstiden upplevs som snäv av personalen och främst används för veckoplanering i stället för att fokusera på värdegrundsfrågor. Rektorns uppföljning ger en bild av hur personalen arbetar utifrån skolans förhållningssätt, vilka utmaningar som finns och vilka insatser som behöver utvecklas eller omvärderas för att öka möjligheten att skapa ett positivt skolklimat på hela skolan.

Vägledning, stöd och kompetensutveckling

Rektorn har en grundläggande struktur för vägledning och stöd, men kompetensutvecklingen behöver stärkas. Rektorn har genomfört insatser för att utveckla personalens förmåga att möta elever och bidra till trygghet och trivsel. Personalen har deltagit i utbildningar om bemötande av elever och vårdnadshavare, inklusive kommunikation med hemmet. Workshops har genomförts under föregående läsår om bemötande av elever med olika behov. Hela personalen har dessutom nyligen tagit del av en föreläsning om

hedersrelaterat förtryck som ett första steg i vidare diskussioner om olikheter. Lärare och övrig personal kan få individuellt stöd genom kvalificerade samtal med olika professioner. Nyanställda får handledning av en erfaren lärare och introduceras i rutiner så som anmälningar om kränkande behandling. Nyanställda och vikarier får introduktion i skolans ledord, de tre fokusområdena och innebörden i dem samt ordningsregler. Rektorn bedömer att det finns fortsatt behov av kompetensutveckling inom området olikheter och personalen kommer att få ta del av kompetensutveckling kring hälsofrämjande och elevnära arbete utifrån olika modeller för att få in samarbete med elev, kollega och vårdnadshavare.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver ta ett aktivt ansvar för att skolan utvecklar gemensamma förhållningssätt, som all skolpersonal tillämpar och förhåller sig till.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att även om rektorn arbetat med att tydliggöra värderingar och mål som ska ligga till grund för skolans arbete skiljer sig förhållningssättet åt inom personalen. Rektorn har tydliggjort värderingar och mål gällande trygghet och studiero och uttalat att personal ska bygga goda relationer och bidra till ett förtroendefullt klimat på skolan, men det saknas ett arbete för att personalen ska skapa samsyn kring skolans förhållningssätt och göra det gemensamt.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn skapar en tydlig struktur för att förankra skolans förhållningssätt i kollegiet samt ge personalen möjlighet att resonera och diskutera de olika delarna. Arbetet bör fokusera på att skapa en samsyn i personalgruppen kring skolans förhållningssätt och tydliggöra personalens ansvar och roller för att de ska kunna bidra till ett positivt skolklimat. Personalen bör ges möjlighet att diskutera hur de gemensamt ska arbeta främjande, identifiera problem, diskutera utmaningar och ta fram lösningar som omfattar hela skolan. Det kan till exempel handla om hur mentorstiden ska hanteras, eller vilka frågor som är relevanta för att skapa ett positivt skolklimat. Det är viktigt att det finns en samsyn kring bemötande och ledarskap för att eleverna ska trivas på skolan, och att personalen bemöter eleverna på samma sätt för att kunna utveckla ett positivt skolklimat på skolan.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Larsson

Beslutsfattare
Signerat av: Maria Larsson

X Verica Stojanovic

Föredragande
Signerat av: Verica Stojanovic

I handläggningen av ärendet har även Susanne Nordberg deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800)

Av 1 kap. 3 § skollagen framgår att i denna lag avses med

- **undervisning:** processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden, och

- **utbildning:** verksamhet som bedrivs av en huvudman enligt denna lag inom vilken barn eller elever deltar i undervisning och andra aktiviteter.

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår bland annat att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Av 5 kap. 3 § 1 st skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Enligt förarbetena till skollagen främjas trygghet, liksom studiero, av tillitsfulla relationer, samsyn bland personalen, ett systematiskt arbete och en hög delaktighet av eleverna. Det är viktigt att arbetet för trygghet sker på ett skolövergripande sätt och att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt samt att det inte bedrivs avskilt från undervisningen och utan tillräcklig koppling till elevers vardag. Det förebyggande arbetet omfattar ett aktivt arbete med att främja de normer och värden som ska präglade utbildningen, bland annat alla människors lika värde och respekt för

andra människors egenvärde samt jämställdhet (prop. 2021/22:160 s. 41 och 229).

Av 2 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Av 2 kap. 10 § skollagen framgår bland annat att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår bland annat att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, förståelse och medmänsklighet) framgår att ingen i skolan ska utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Dessutom ska eleven enligt grundskolans läroplan ((Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, god miljö för utveckling och lärande) möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Strävan ska vara att skapa de bästa betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling och även om personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet har skolan en viktig roll. Eleverna ska få kännedom om hur de kan få hjälp om de upplever otrygghet i eller utanför skolan. Verksamheten ska präglas av omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling.

Vidare framgår det av läroplanen (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) att alla som arbetar i skolan ska främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön. Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Granskningen genomförs i 30 skolor runt om i landet med inriktning på årskurserna 7–9, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Spängerskolan LMH i Kristianstad kommun ingår i granskningen. Skolinspektionen besökte Spängerskolan LMH den 5 februari 2026 och intervjun med rektorn gjordes den 9 februari 2026. Besöket genomfördes av utredarna Verica Stojanovic och Susanne Nordgren.

Spängerskolan är en F-9 skola med totalt 247 elever i tätorten Arkelstorp belägen i Kristianstads kommun. På högstadiet går det 80 elever. Högstadiet är enparalleligt. Det finns ungefär lika många pojkar som flickor. Varje årskurs i 7–9 har två mentorer. Det finns en förstelärare med uppdrag skolutveckling i årskurs 4–9.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- 3 observationer i skolmiljön
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare och annan skolpersonal
- En intervju med rektor
- Dokument som begärts in från huvudmannen
- Officiell statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten/huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från alla skolor som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras höstterminen 2026.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens huvudsakliga fokus riktar in sig mot arbetet för ett positivt skolklimat under skoldagen och på årskurserna 7–9. Ett positivt skolklimat innefattar bland annat positiva, omtänksamma och stöttande relationer mellan elever och mellan skolpersonal och elever. Detta för att eleverna ska uppleva skola som en trygg, säker och respektfull plats, samt att eleverna uppskattar och känner en samhörighet med skolan. I granskningen är fokus på skolornas främjande arbete. Det främjande arbetet hänger dock så nära ihop med det förebyggande att de är svåra att skilja åt. Med skolklimat avses utbildningen i sin helhet, det vill säga allt som sker under skoldagen inom verksamheten. Arbetet behöver inkludera hela skolan med både de faktiska platser som finns i skolmiljön och alla individer på skolan, som rektor och all skolpersonal. Det huvudsakliga fokuset i granskningen riktas mot hur man arbetar med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel utanför undervisningstiden och inte specifikt i skolämnen under skoldagen. Hur lärare och annan skolpersonal arbetar med klasserna, elevgrupper och klassklimat är ändå en så pass central del i skolornas arbete för att skapa trivsel och trygghet att det inte går att avgränsa bort helt. Även elevers perspektiv, hur elever involveras i relationsarbetet och hur de stärks i sin förmåga att verka för ett positivt skolklimat är en del av granskningen.

Granskningen syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel där hela skolan involveras i arbetet. Skolans arbete granskas i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier. För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

- 1. I vilken utsträckning arbetar lärare och annan skolpersonal med att främja ett positivt skolklimat?*
- 2. I vilken utsträckning arbetar rektorn strategiskt för att främja ett positivt skolklimat?*

Kvalitetskriterier

Ledarskap och relationsarbete

Lärare och annan skolpersonal utövar ett tydligt och samtidigt varmt, omtänksamt och stöttande ledarskap i syfte att främja ett positivt skolklimat och positiva relationer under skoldagen; mellan elever och elever samt mellan elever och lärare och annan skolpersonal.

Arbetet präglas av att det finns tydliga strategier och arbetssätt för hur eleverna ska involveras.

Lärare och annan skolpersonal är väl förtrogna med skolans gemensamma förhållningssätt och arbetar medvetet utifrån dessa för att främja ett positivt skolklimat och positiva relationer; mellan elever och elever samt mellan elever och lärare och annan skolpersonal.

Gemensamt arbete på skolövergripande nivå

Rektorn ansvarar för att, genom ett strategiskt arbete, skapa ett positivt skolklimat där hela skolan involveras.

Rektorn tar aktivt ansvar för att skolan utvecklar gemensamma förhållningssätt, som all skolpersonal tillämpar och förhåller sig till.

Vägledning, stöd och kompetensutveckling

Lärare och annan skolpersonal ges vägledning, stöd och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt i arbetet med att främja ett positivt skolklimat.